

LITERATUUR

Joop de Jong uit Velden reageert op de rubriek van twee weken geleden over de afwijkende vorm van schaken die de legendarische oud-wereldkampioen Bobby Fischer propageert. Fischer noemt dit Fischerandom Chess. Het houdt kort gezegd in dat geloot wordt om de stand van de stukken in de beginstelling op de eerste en de achtste rij. Ik schreef dat wel nooit duidelijk zal worden wie met deze vorm van schaken voor het eerst op de proppen is gekomen. Is het Fischer? Of klopt de lezing dat grootmeester David Bronstein al in de jaren vijftig met het idee is gekomen? Volgens Joop de Jong mag geen van beiden met de eer gaan strijken. De Jong laat weten dat onze landgenoot Philip Julius Graaf van Zuylen van Nijevelt in 1792 het eerste oorspronkelijk Nederlandse schaakboek schreef, getiteld 'Het Schaakspel'. Het werd uitgegeven in Kampen. In zijn boek schreef hij reeds over de loting van de plaats der officieren teneinde iemands theoretische kennis uit te sluiten. „Ik weet niet of Bronstein of Fischer kennisgenomen hebben van dit uitstekende boek?“, vraagt Joop de Jong zich af, die in het bezit is van zeer oude schaakboeken. Ik stel u graag op de hoogte als er nieuwe 'ontdekkingen' zijn. De schaakliteratuur is zeer omvangrijk. Doordat er over de hele wereld in allerlei talen al eeuwenlang over schaken wordt gepubliceerd, ontstaat helaas wel het probleem dat je praktisch nooit zeker weet of je alles over het onderwerp weet.

Eerst even een probleem oplossen van andere orde. Vorige week stond

DIAGRAM 1

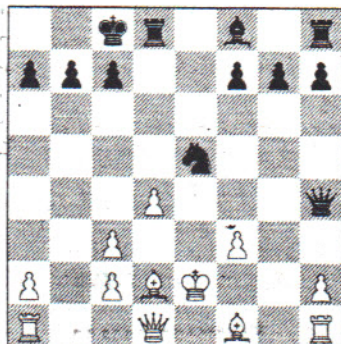
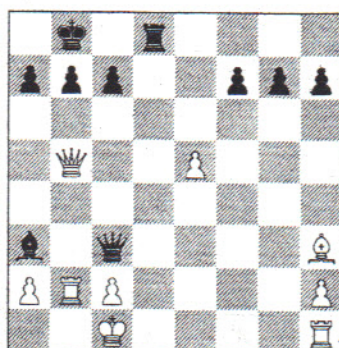

DIAGRAM 2

in deze rubriek een probleem waarbij de opdracht luidde: wit geeft mat in twee zetten. De oplossing hiervan is: Kc4.

De andere opgave kwam uit de partij Von Pachmann - Steinitz (Wenen, 1859). De opdracht luidde: zwart aan zet geeft mat in drie zetten. Ik geef u nu de oplossing door de hele partij te laten zien waarin het spelfragment voorkwam. Het is een historische partij, want het is een van de oudste partijen die bekend zijn van Wilhelm Steinitz, de eerste officiële wereldkampioen uit de schaakgeschiedenis.

1. e4, e5 2. Pc3 Pf6 3. f4 d5 4. exd5 Pxd5 5. fxe5 Pxc3 6. bxc3 Dh4+ 7. Ke2 Lg4+ 8. Pf3 Pc6 9. d4 0-0-0 10. Ld2 Lxf3+ 11. gxf3 Pxe5 (een paardoffer)

ZIE DIAGRAM 1: de stelling na de 11e zet van zwart

12. dxe5 Lc5 13. De1 Dc4+ 14. Kd1 Dxc3 15. Tb1 Dxf3+ 16. De2 Txd2+ 17. Kxd2 Td8+ 18. Kc1 La3+ 19. Tb2 Dc3 20. Lh3+ Kb8 21. Db5

ZIE DIAGRAM 2: de stelling na de 21e zet van wit. Hier is de partij aangeland op het punt van de probleemstelling van vorige week. Er volgt nu onherroepelijk mat binnen drie zetten.

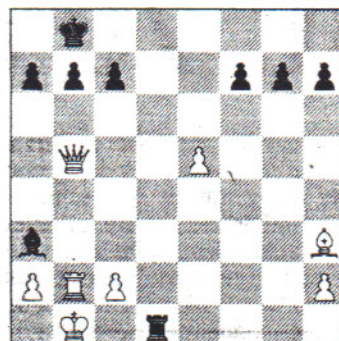
21.... Dd2+ 22. Kb1 Dd1+ 23. Txd1 Txd1 mat.

ZIE DIAGRAM 3: de eindstelling.

Zoals eerder beloofd, zal ik zo nu en dan in deze rubriek het een en ander vertellen over onze oud-wereldkampioenen. Wilhelm Steinitz werd op 18 mei 1836 geboren in Praag. In 1858 ging hij naar Wenen, waar hij bij een arme kleermakersfamilie inwoonde. Omdat hij geen geld had voor de aanschaf van een schaakbord en stukken, moest hij vindingrijk zijn: hij beschilderde een vel papier met 64 velden; hij sneed 32 papiertjes uit, 16 zwarte en 16 witte, en schreef op die papiertjes wat ze voorstelden, koning, dame, toren, paard, loper, pion. Zo kon de meester-in-wording zich in zijn lievelingsspel bekwalen. Hij kwam terecht bij het Wiener Schachgesellschaft. De voorzitter vroeg of hij kon schaken. En of hij dat kon! Steinitz bood al meteen brutaalweg aan om enkele partijen blind te spelen. Twee van de beste spelers van de vereniging, Nikolaus Falkbeer en Ernst Pitschel, boden zich aan om de op dat moment nog volslagen onbekende op de proef te stellen, in de vaste overtuiging dat ze hem wel even een lesje zouden leren. Maar het pakte totaal anders uit: Steinitz versloeg de beide heren. Zijn ster rees snel. In 1859 werd hij derde in het Wiener Schachgesellschaft; in 1860 tweede; in 1861 werd hij eerste met de score van dertig winstpartijen en maar één nederlaag. De Weense schaakclub had destijds vele sterker spelers, onder wie met name Carl von Hamppe die Steinitz in 1859 en 1860 nog voor bleef.

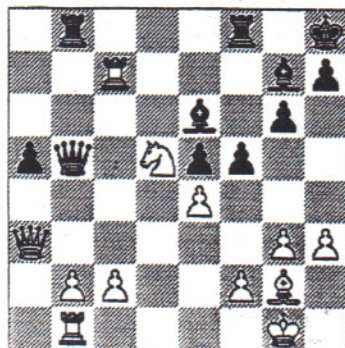
DIAGRAM 3

MOSSELEN

Op deze Aswoensdag zal ik u niet met al te zware kost vermoelen. We hebben carnaval nog maar net achter de rug, het is vandaag haringhappen geblazen en dat ligt allemaal al zwaar genoeg op de maag. Over vis gesproken. Het eerste team van SV Schaesberg toog voor een competitiewedstrijd naar Sas van Gent in Zeeuws-Vlaanderen waar tegenstander Het Witte Paard wachtte. Schaesberg maakte de Oostindische reis niet voor niets. Er werd een 5-3 overwinning behaald. De schakers van Schaesberg zijn culinaire genietters. Na de wedstrijd duiken ze graag een restaurantje in. En als je in Zeeland bent, staat uiteraard vis op het menu. Een geurige portie mosselen! 'De vis wordt duur betaald' is een bekende uitspraak uit een boek van Herman Heijermans. De schakers van SV Schaesberg hebben daar nu een eigen variant op gevonden: 'de mosselen worden ver gehaald...' De persoonlijke resultaten waren: Henk Temmink 1, Marcel Winkels 0, Arno Henzen 1, Raymond Honings 0, Wil Verreck 1, Hans Dam ½, Rainer Krug ½ en Maurice Marell 1. Temmink is na vijf competitiewedstrijden topscorer in het team van Schaesberg met een score van 4,5 punt. Ook Henzen doet het goed: vier uit vijf. Hier het slot van de partij die Henzen in Sas van Gent speelde. We belanden in de partij op de 26ste zet (ZIE DIAGRAM 1). Wit (Henzen) staat een pion voor. De zwartspeler heeft niet alleen dát nadeel, maar heeft bovendien niet veel tijd meer op zijn klok, namelijk ongeveer vier minuten waarbinnen hij veertien zetten moet doen. De partij verliep vanuit de diagramstelling als volgt: 26. Txf7 Kxf7 27.

Tc1 Dxf3 35. gxf3 Td2 36. Tc8+ Kg7 37. Tc7 en tien zetten later was de partij beslist: 0-1.

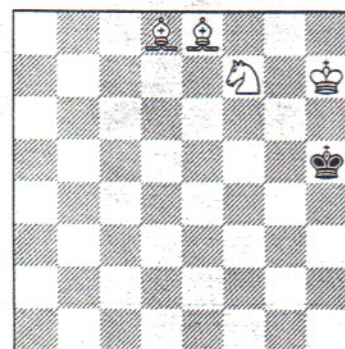
Vrijdag begint het 58e open Heerlens kampioenschap in het Open Huis aan de Putgraaf in Heerlen. Er wordt gespeeld op zeven achtereenvolgende vrijdagen (elke avond een partij). Deelname staat open voor iedereen, ook niet-leden van een schaakclub. Inschrijven vanaf 19.00 uur.

Ten slotte een schaakgedicht van Viktor Corvan, een pseudoniem voor de huisdichter van de vereniging Calssa Geleen.

Ik zou wel eens willen weten....
(vrij naar Jules de Corte)
Ik zou wel eens willen weten
'waarom is dat schaakspel zo mooi'
De volmaaktheid, welk 'is uitgeme-
ten
in vierenzestig velden tooi.
Exactheid van 't denken,
vervat in dat schoonste spel...
ja, ja, dat geloof ik nu wel!

Ik zou wel eens willen vragen:
'Waarom fascineert schaken steeds'
De spanningen, de trillingen dragen
naar hoogtepunt, welk een groots feest.
Grandioze zetten, telkemaal daar in
't verfijnde spel...
ja, ja, dat vergeet ik niet snel!

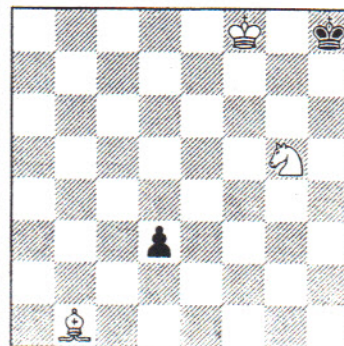
Ik zou wel eens willen zeggen:
'Daarom pakt dat schaken mij vast'
Want geen enkeling kan mij weer-
leggen
waarom dat zo goed bij mij past.
Die zaal'ge ontspanning behoort bij
dit heerlijk spel...
ja, wij allen weten dat wel!

De7+ Lf7 28. Df6+ Kh6 (Kg8 29. Pe7 mat) 29. Pe7 Db6 30. Pxf5+ Kh5 31. Dh4 mat.

Hier volgen twee problemen voor beginners. De opgave bij het ene probleem (ZIE DIAGRAM 2) is: wit geeft mat in één zet. De opgave bij het andere probleem (ZIE DIAGRAM 3) is: wit geeft mat in twee zetten.

Dan nog een partij tussen twee jeugdspelers van de Venlose SV: Chris Müris - Koen Leenhouts.
1. d4 d5 2. c4 e6 3. Pc3 Pf6 4. cxd5 exd5 5. Lg5 c6 6. e3 Le7 7. Ld3 h6 8. Lxf6 Lxf6 9. Pge2 0-0 10. 0-0 Tfe8 11. Dd2 Le6 12. Tae1 (met een toren op e1 en f1 wil wit een centrumaanval voorbereiden) Pd7 13. Pf4 Lg5 14. Pce2 Pf6 15. f3 Lxf4 16. Pxf4 Ph7 17. Lc2 g6 18. Pxe6 Txe6 19. e4 dxe4 20. fxe4 Db6 21. Lb3 Te7 22. Kh1 Pg5 23. Tf4 (wit moet nu een aantal zetten gedwongen verdedigen) Td8 24. e5 Pe6 25. Lxe6 Txe6 26. Tef1 Td7 27. Df2 Dc7 28. Dg3 (een slechte zet. De dame komt ook meteen weer terug) a5 29. Df2 b5 30. Tf6 Txf6 31. Dxf6 Dd8 32. Dxc6 Txd4 33. Df3 Dd5 34.

HINZU

Laat een Venlonaar op z'n super-Venloos een beetje plagerig zeggen: 'die van Hinssen, die kan toch niet schaken' en het klinkt ongeveer als 'Hinzu, dae kin toch neet schaakku'. Het deed zich een tijdje terug voor, toen Charles Hinssen van SV Arx uit Arcen zijn partij verloor van een speler van de Blerickse SV. Die speler sprak met een heerlijk zoetsappig Venloos accent de woorden 'Hinzu, dae kin toch neet schaakku'. Tja, de winnaar heeft natuurlijk altijd gelijk, dus had Charles Hinssen er weinig tegenin te brengen. De woorden zijn lang blijven hangen bij Hinssen en de rest van het Arcense kamp. Redakteur Paul Valckx van het clubblad van Arx deed er nog een komisch schepje bovenop en bombardeerde de uitspraak zelfs tot titel van de laatste uitgave van het blad. De voorkaft droeg in kapitale letters de titel 'Hinzu, dae kin toch neet schaakku' en diezelfde tekst stond vermeld op elk van de 45 pagina's. Hinssen kan er wel tegen. Hij weet wel beter. Hij is een van de besten van Arx. Als bewijs dat hij een knappe partij kan schaken, volgt hier een aardig voorbeeld: een partij uit 1993 die hij met wit speelde in een competitiewedstrijd tegen Nico van de Hooft van Venlo III.

1. d4 Pf6 2. c4 e6 3. Pf3 c5 4. d5 exd5 5. cxd5 d6 6. Pc3 g6 7. e4 Lg7 8. Le2 0-0 9. Pd2 a6 10. a4 Te8 11. 0-0 Pbd7 12. f4 Dc7 13. Dc2 b6 14. Pc4 Tb8 15. Kh1 Lb7 16. Lf3 h6 17. Ld2 Ph7 18. Tae1 La8 19. e5! (ZIE DIAGRAM 1) dxe5 20. d6 Dd8 21. Pd5 Lxd5 22. Lxd5 Phf6 23. Lxf7+ (ZIE DIAGRAM 2) Kxf7 24. fxe5 Kg8 25. exf6 Pxf6 26. Dxc6 Txe1 27. Txe1 h5 28. Te7 Df8 29. Lh6 Pe8 30. Pe3 Kh8 31. Pf5 Lxh6 (ZIE DIAGRAM 3) 32. Dh7 mat.

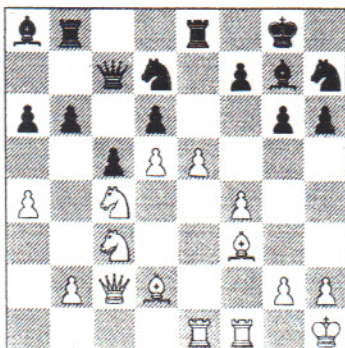

DIAGRAM 1

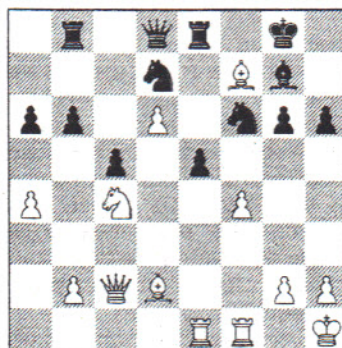

DIAGRAM 2

Fortuna Geleen vierde eind vorige maand het 15-jarig bestaan met kloksimultaans tegen Internationaal Meester Johan van Mil en nationaal dameskampioene Erika Sziva. De simultaangevers speelden 's morgens ieder tegen elf Fortunezen en 's middags tegen de andere elf. Elke speler had 1,5 uur voor zijn partij en de simultaangevers 1,5 uur voor elke ronde. Van Mil speelde met zwart omdat hij de volgende dag in de competitie ook met zwart moest spelen. Van de 22 partijen won hij er 21. Alleen Pim du Chatinier behaalde remise tegen hem. Sziva speelde remise tegen Jack Lemaire en Peter van Dinteren en verloor van Rene Leenen.

Sziva-Leenen: 1. e4 e5 2. Pf3 Pc6 3. Lb5 Pge7 4. c3 a6 5. La4 b5 6. Lc2 d6 7. 0-0 Pg6 8. d4 Le7 9. a4 bxa4 10. Lxa4 Ld7 11. Pbd2 0-0 12. Pc4 exd4 13. cxd4 Te8 14. d5 Pb4 15. Lxd7 Dxd7 16. Pd4 Lf6 17. f3 Lxd4+ 18. Dxd4 Pc2 19. Dc3 Pxa1 20. Le3 Da4 21. Ld4 Pf4 22. Kf2 Dc2+ (0-1)

Sziva-Van Dinteren: 1. c4 c6 2. e4 d5 3. exd5 cxd5 4. d4 Pf6 5. Pc3 e6 6. Pf3 Le7 7. cxd5 Pxd5 8. Ld3 0-0 9. 0-0 b6 10. Pxd5 exd5 11. Dc2 h6 12. Te1 Le6 13. Pe5 Ld6 14. f4 Lxe5 15. dxe5 f5 16. exf6ep Dxf6 17. Ld2

Pd7 18. Lc3 d4 19. Lb4 Tfc8 20. De2 Ld5 21. Dh5 Lf7 22. Dg4 Pc5 23. Lxc5 Txc5 24. Df3 Ld5 25. Le4 Lxe4 26. Dxe4 Td8 27. Tad1 Tcd5 28. Td3 Tf5 29. g3 Tb5 30. Te2 Tc5 31. Ted2 Tcd5 (½-½)

Sziva-Lemaire: 1. e4 c6 2. d4 d5 3. exd5 cxd5 4. c4 Pf6 5. Pc3 e6 6. Pf3 dxc4 7. Lxc4 Le7 8. 0-0 0-0 9. a3 Pc6 10. Te1 a6 11. La2 Ld7 12. Dd3 Da5 13. Lg5 Tfe8 14. Tad1 Tad8 15. Lb1 g6 16. Dd2 Lc8 17. Df4 Ph5 18. Dh4 Kg7 19. Lxe7 Pxe7 20. Pe5 Pd5 21. Pe4 h6 22. Pc4 Dc7 23. La2 b5 24. Pe3 De7 25. Dxe7 Pxe7 26. g3 Pf6 27. Pxf6 Kxf6 28. d5 exd5 29. Pxd5 Pxd5 30. Txe8 Txe8 31. Lxd5 a5 32. b4 axb4 33. axb4 Td8 34. Lb3 Txd1+ 35. Lxd1 Ke5 36. Le2 Ld7 37. f4+ Kd4 38. Kf2 f6 39. h4 Lc6 40. Lf1 Ld7 41. Le2 Kc3 42. Ke3 Kxb4 43. Kd4 Le6 44. g4 g5 45. hxg5 hxg5 46. fxg5 fxg5 47. Lxb5 Kxb5 (½-½)

Du Chatinier-Van Mil: 1. d4 g6 2. c4 Lg7 3. Pc3 c5 4. Pf3 cxd4 5. Pxd4 Pc6 6. e3 Ph6 7. a3 0-0 8. Dc2 d6 9. Pxc6 bxc6 10. Ld3 f5 11. h3 Pf7 12. 0-0 e5 13. e4 f4 14. f3 Lf6 15. De2 Lh4 16. Ld2 Le6 17. Le1 Lxe1 18. Taxe1 Db6+ 19. Kh1 Db3 20. Tc1 Ta8b8 21. Pd1 a5 22. Dc2 Db7 23. Tf2 Da7 24. Dd2 c5 25. Pc3 Pd8 26. Pb5 Dd7 27. Lf1 Tb6 28. Pc3 Db7 29. Pb5 Pc6 30. Dxd6 De7 31. Dxe7 Pxe7 32. Td2 Tfb8 33. Tcd1 Kf7 34. Td6 Pc6 35. Tb1 Ke7 36. Td6d2 Pd4 37. Pxd4 exd4 38. Kg1 Tb3 39. Ld3 Kd6 40. Kf2 g5 41. Kg1 h5 42. Kh1 h4 43. Kg1 a4 44. Kh1 Txd3 45. Txd3 Lxc4 46. Td2 Tb3 47. Tc1 Lb5 48. Kg1 Ld3 49. Kf2 c4 50. Ke1 Tb8 51. Kf2 (½-½)

Oplossingen vorige week: Pe5 (mat in 1), Pf7 (mat in 2).

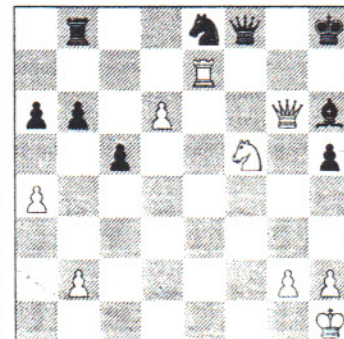

DIAGRAM 3

ZELDZAAM

De twee hoogst spelende Limburgse teams, Venlo en Schaesberg, doen goed mee in de tweede klasse van de KNSB-competitie. Beide teams hebben nog kans op het kampioenschap. Na zes ronden is de situatie aan de top: 1. Vianen 10-28½, 2. Venlo 9-27, 3. Schaesberg 8-27. Met name de wedstrijd in de vijfde ronde zijn de spelers van Venlo nog niet vergeten. Tegen Overschie Rotterdam werd nipt gelijk gespeeld: 4-4. Tijdens deze wedstrijd redde Rudi van Gool op het nippertje het belangrijke matchpunt waardoor Venlo in de race bleef voor promotie naar de eerste klasse KNSB (de op één na hoogste klasse in Nederland). Hij wist een op het oog verloren staande partij toch nog fantastisch te winnen. Het slot van deze partij is zeer leerzaam, mede door de unieke materiaalverhouding.

Teamleider Henk van Gool zegt dat hij zelden zo gezweet heeft als die dag, niet vanwege zijn eigen partij want hij had zelf een makkie op bord zeven, nee, enkele andere bord hielden hem voortdurend in grote spanning en de climax werd gevormd door het fantastische eindspel op het bord van zijn broer Rudi. Zeven van de acht partijen waren inmiddels afgelopen. Het was 4-3 voor Overschie. Rudi van Gool keek tegen een schier hopeloze positie aan in zijn partij tegen E. Brandenburg. Een nederlaag met 5-3 dreigde. Iedereen dacht dat het hooguit remise kon worden, maar dat verlies voor Rudi waarschijnlijk zou zijn. Maar Rudi speelde stoïcijn verder. Hij bereikte de stelling van DIAGRAM 1. Dit is de stand na 48... Kc4. De Rotterdammer lijkt met zijn koning alle witte

DIAGRAM 1

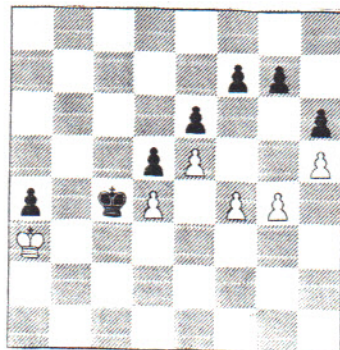
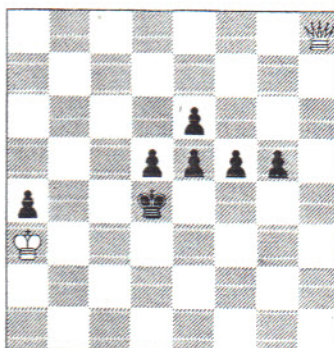

DIAGRAM 2

pionnen op te gaan eten. Met een prachtige doorbraak weet Rudi van Gool echter een pion aan de overkant te krijgen: 49. f5! Kxd4 50. g5! hxg5 (50...Kxe5 faalt op 51. f6! gxf6 52. gxh6 en de h-pion loopt door) 51. f6 gxf6 52. h6 fxe5 53. h7 f5 54. h8D. ZIE DIAGRAM 2: een fantastische stelling: één enkele dame tegen zes pionnen (waarvan de a-pion ten dode is opgeschreven). Rudi staat beter, maar is het ook gewonnen? Brandenburg wist achter het bord geen verdediging te vinden: 54...g4 55. Dh2 e4 56. Kxa4 e3 57. Kb3 e5 58. Kc2 f4 59. Dg2 g3 60. Df3 Kc4 61. Kd1 Kd4 62. Ke2 Kc4 63. Df1 d4 64. Kf3+ Kc3 65. Dc1+ Kb3 66. Ke4 g2 67. Kd3 f3 68. Db3 mat! Venlo kon zodoende als nog een matchpunt in de armen sluiten en daarmee de strijd om de bovenste plaatsen voortzetten. Het etentje smaakte het team ditmaal des te beter. Venlo heeft overigens sinds 1993 een samenwerkingsverband met de Duitse schaakvereniging Schachgesellschaft Solingen 1868. Deze vereniging is afgelopen jaar gefuseerd met Aljechin Solingen en vormt nu onder de naam 1868-Aljechin één van de grootste clubs van Duits-

land. Zij maakt een goede kans om dit jaar kampioen van Duitsland te worden. In het eerste team spelen verschillende grootmeesters onder wie dit jaar ook Jeroen Piket. Venlo kan dus al voor het vierde jaar versterking uit Solingen voor het eerste team begroeten. Dit jaar spelen onder andere de internationale meesters Bernd Schneider en Jürgen Dueball mee. Samen met nog vijf anderen spelen ze telkens met zijn tweeën een wedstrijd mee voor Venlo. Venlo rouleert op haar beurt met zes man voor het vierde team van Solingen. Dit team staat in de middenmoot van de Regionalliga in Nordrhein Westfalen. Venlo I bestaat naast telkens twee Solingers die op de hoogste borden spelen, nog uit de volgende spelers: Rudi en Henk van Gool, Stephan Thijssen, Jürgen Daniel, Helène Wuts en Lucien van de Lisdonk.

In de Limburgse bondscompetitie zijn de eerste beslissingen gevallen. Kampioen - en gepromoveerd - zijn De Juiste Zet III (derde klasse B) en Tegelen II (derde klasse C).

SV Schaesberg houdt zaterdag van 10.15 uur tot eind van de middag een toernooi in zaal Streeperkruis, Streeperstraat 66, Landgraaf. Het speelt tempo bedraagt 25 minuten per persoon per partij.

Tot slot een stelling uit het slot van de voor de bondscompetitie gespeelde partij Jan van Beurden (MSV I) - Ralph Engelen (Kerkrade II). In deze stelling (ZIE DIAGRAM 3) geeft zwart mat in twee zetten. Hoe doet hij dat? Oplossing volgende week. Dan laten we tevens de volledige partij zien.

DIAGRAM 3

